

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 30 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národná Tiskarna“ telefon št. 85.

Ferjančič v delegaciji.

Govor delegata dr. Ferjančiča v seji avstrijske delegacije dne 13. jan. t. l. (Konec.)

Kako pa je v deželnih zborih na Primorskem? V dež. zboru v Trstu...

Predsednik (seže v besedo): Ali bi Vas smel prositi, da bi se vrnili k stvari? Nekoliko predolgo ste se bavili s to zadevo. Očitati mi ne boste mogli, da omejujem svobodo govora.

Delegat dr. Ferjančič: Končam koj. Hočem samo podati sliko razmer in, kakor rečeno, je moj namen, pojasniti na tem mestu, kake razmere so tam doli nastale. Po moji sodbi je v interesu vodstva zunanjih zadev, da si te razmere ogleda.

Torej, v deželnem zboru tržaškem in istrskem je slovenski jezik brezpraven, celo telesna integriteta poslancev je v nevarnosti. V Gorici in v Istri ima večina prebivalstva v deželnih zborih samo manjšino.

Kako je v državnem zboru? Ta okolnost je poučljiva. Prej je bilo v državnem zboru 12 poslancev iz Primorske. Od teh so jih imeli Slovani, torej večina prebivalstva, pet, Italijani manjšina prebivalstva pa sedem. Odkar je bila izvedena volilna reforma, ima Primorska 15 poslancev in od tedaj imajo Slovani v državnem zboru štiri poslance, torej jednega manj, kakor prej, manjšina, namreč Italijani, pa jih imajo najmanj, torej štiri več kakor prej.

In kako je z delegacijo, gospoda moja? To vas bo tudi zanimalo. Primorsko zastopajo trije Italijani, četrti Italijan je iz Trentina. Italijani imajo torej v avstrijski delegaciji štiri glase, vsi južni Slovani pa so zastopani po dveh glasovih, po moji malenkosti in po zastopniku Dalmacije.

Ko sem bil pri sprejemu v cesarskem dvorcu, stal sem poleg nekega spoštovanega člana visoke delegacije, ki je izrazil svoje začudenje, od kod da je toliko Italijanov. Rekel sem mu na to: „Ekscelesca, to je delo vlade, ki je bila ob času volitev na krmilu.“

Kakšen vpliv pa imajo te okolnosti na narodnostne razmere na Primorskem? Primerjati je treba samo izid ljudskega števila iz l. 1851. in iz l. 1890. Primerjanje je jako poučno.

Leta 1851. je štela grofija goriška 136 000 Slovencev in 62 000 Italijanov, leta 1890. pa samo 135 000 Slovencev, torej za 1000 manj, in 76 000 Italijanov, torej za 14 000 več.

Istra je imela 1851. leta 170 000 Slovanov in 72 000 Italijanov, leta 1890. pa 185 000 Slovanov, torej za 15 000 več, in 118 000 Italijanov, torej za 46 000 več.

Končno je Trst l. 1851. imel 27 000 Slovencev in 51 000 Italijanov. Število Slovencev je l. 1890. bilo isto, število Italijanov pa je naraslo skoro za 100 odstotkov, namreč za 49 000.

Leta 1851. je bilo torej 333 000 Slovanov in 185 000 Italijanov, leta 1890. pa 346 000 Slovanov in 294 000 Italijanov.

Večina primorskega prebivalstva se je torej v teh 40 letih pomnožila za 13 000 duš, manjšina pa za 109 000. Treba samo še dobrega desetletja in razmere bodo take, da bo Primorska zrela za ločitev od države.

Prihajam h koncu.

Ne odrekamo se upanju, da pridejo odločilni faktorji do spoznanja, da je tlačjenje slovenskega in hrvatskega naroda ob Adriji in sploh v njegovih bivališčih in favoriziranje drugih narodov pregrešno glede bodočnosti Avstrije. Italija je izpustila Dalmacijo iz vrste tistih provincij, do katerih misli, da ima po narodnosti in po zgodovini pravico. Kako se je to zgodilo. Neki general, domačin, je provzročil in dognal premembo. Treba je bilo samo ljudstvo oprostiti pritiska, in koj se je pojavilo 96 ali 97 odstotkov Slovanov v Dalmaciji.

Gojimo nado, da obvelja to spoznanje tudi glede Slovencev in Hrvatov zunaj Dalmacije, še predno je prepozno, da je ta naroda, ki se krepko drži svoje narodnosti in jo junaško brani, podpirati ne samo, ker to zahtevata zakon in pravica, nego tudi zategadelj, ker sta za celokupno državo važen faktor, saj stojita na straži ob Adriji.

Nekaj cerkvene zgodovine.

III.

V prvih stoletjih so prvaki katoliške cerkve razlagali pojm lastine tako, da so

rekli: „Bratovska ljubezen pušča lastino kot izključljivo pravdo posesti, tirja pa rabo lastine v korist vseh bratov, v korist vsega krščanstva. Lastina naj ostane, ali naj ne, ima značaja sile in izkoriščanja, ampak naj služi vsem. Lastina v krščanskem smislu je še individualna posest, ona tedaj komunizem izloča, ali ona nima več škodljivosti lastine, ker bratovska ljubezen izkoriščanje ljubezni izloča in rabo v korist vseh potrebnih bratov zahteva“. Moderni nemški teolog, ki to tako razlaga, pripominja, da je rešitev tega problema mogoča le vsled ozirav na Boga. Videli bomo, kako je pozneje s tem problemom. Izpolnitev te kardinalne točke Kristove vere je bila le mogoča, dokler je cerkev mej proletarijatom živela. Kakor hitro si je prisvojela sedež zraven prestolov, je postalo drugače. Tako tudi princip enakosti vseh. „V krščanski družbi je enakost vseh princip sodruštva mističnega Kristovega telesa. Ta enakost ne razveljavi različnosti ljudi, ta enakost ni mehanična, ampak le rezultat bratovske ljubezni“. Bomo videli, kako je pozneje s to enakostjo.

„Delo je dolžnost vsacega Kristijana. Revščina naj se ne olajša samo z pobožnimi darovi, revščina mora nehati vsled dela, vsled pridobivanja. Tudi duhovnik naj dela. Sv. Pavel je bil jermenar in je delal tudi kot apostel“. Bomo videli, kako se je to delo po duhovnikih pozneje izvrševalo.

Suženjstvo. Sužnji so bili v stoletjih rojstva katoliške cerkve največji reveži. Cerkev je učila enakost ljudi. Naši teologi učijo, da je katoliška cerkev suženjstvo odpravila. Krščeni sužnji so res zahtevali prostost. Apostel Pavel jih je pa zavrnil, učivši vsak naj ostane v stanu, v katerega ga je Bog postavil (1. Cor. VII. 10.) Cerkev se je tega držala in tudi na svojih prvih posestvih sužnje imela. Gospodarski proces je spremenil tekoma časa sužnje v tlakarje in teh delavcev je cerkev na stotisoč izrabljala kot lastnica veliko zemlje. — „Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega“. S tem je regulirano razmerje mej državno

oblastjo in podložniki. Vsaka stran poznejše zgodovine kaže, da se cerkev tega vodila tedaj ni držala, če jej državna oblast ni hotela biti pokorna.

Cerkev je v prvem času lepo, prelepo z reveži ravnala. Ona je snovala prenočišča za potovalce. Ona je otroke vzela v svoje oskrbovanje, snovala šole za otroke, ona je bolnišnice v večjem slogu snovala. S prva je vodil te zavode škof, pozneje je prišla ta skrb tudi na župnišča in samostane. Ko so se kmetijske države snovale, opustila je cerkev to skrb in izrekla, da ima vsak fevdalni gospod za svoje tla-karje sam skrbeti. Le samostani so, dokler še niso bili bogati, ta princip dalje negovali.

Prvi duhovniki so pošteno razdelili darove, ki jih je prva cerkev prej dobivala. „Glavni namen cerkvenega premoženja je bil cerkvena skrb za reveže. Zvalo se je cerkveno premoženje tedaj premoženje revežev: patrimonium pauperum, pauperum stipendium, hereditas pauperum, egentium substantia“. „Kakor v časih preganjanj kristjanov, je tudi v prvih stoletjih mirnejšega razvoja duhovščina svoj honorar in lepi priprostosti kot miloščino sprejemati hotela. Duhovnik se je sklonil k revežu, da v presto voljeni revščini pokaže, da je v resnici ponižen, in da s tem reveža povzdiguje.“

Katoliška cerkev je sovražila oderuštvo. Rimljani so bili hudi oderuhi. Tedaj še cerkev ni bila bogata. Bomo videli, da se je ta princip po gospodarskih premembah premenil tudi v cerkvi.

Samostansko življenje v teh časih. Rimsko gospodarstvo je v razpadanju. Rimsko gospodarstvo poznalo je tedaj le nekaj bogatašev, in njim nasproti velikansko število neorganiziranih proletarcev in sužnjev. Manjkal je vsak srednji stan; ni bilo kmetov, ne rokodelcev, ne industrije z velikim obratom, ampak le malo industrije v službi gizdavosti bogatašev. „Nekateri kristjani so šli v samotne kraje, započeli skupno delo ter skupno uživali pridelano. Tako so nastale v umirajočem rimskem gospodarstvu samostanske družine, v katerih se je prosto delo in raba

LISTEK.

Heine.

(Konec.)

Leta 1848 se je pridružil tem nasprotnikom nov sovrag, najhujši, s katerim je imel opraviti do svoje smrti. Huda živčna bolezen ga je priklenila na posteljo za dolgih osem let. V svoji „Matratzengruft“ zakopan, vendar ni izgubil svoje duševne svežosti. Leta 1851 je izšel njegov „Romansero“ kot dokaz, da moč njegovega pesniškega stvarjenja ni zlomljena. In prav tako živa so njegova „Priznanja“. Pretresljivo je njegovo zadnje delo: „Lazarus“, v katerem slika samega sebe. O svojem groznem trpljenju izliva najznamenitejše dovtype iz peresa; grob se odpira pred njegovimi očmi, a njegov duh poje lehne popevke, polne sladke harmonije, pa vendar se ne moremo ubraniti tužnega utisa, da imamo pred seboj potrtega človeka, za katerega je svet že mrtev.

Dne 17. svečana 1856 ga je smrt rešila.

Na pariškem Montmartru leži poko-

pano njegovo telo. Enostaven nagrobni kamen z njegovim poprsjem in napisom, ki si ga je sam zložil, pokazuje prostor, kjer spi večno spanje največji nemški lirik pretečenega stoletja. V domovini so romali njegovi čestilci od mesta do mesta, ali nikjer niso našli prostorčka, da bi nanj postavili skromen spomenik. Kako veliki so predsodki proti Heineju celo med priznanimi nemškimi duhovi, nam pove odgovor, ki ga je dal Rosegger pred par leti odboru za povzdigo Heinejevega spomenika. Ko so ga vprašali, kaj meni glede monumenta v Düsseldorfu, je odgovoril: „Ne morem reči ničesar, ker sta mi Düsseldorf in Heine premalo znana.“ Toda če bi mrtvemu Henriku povedali, kako se godi njegovemu spominu, bi se gotovo samo nasmejalo. Ko so frankobrodski meščani sklenili, postaviti spomenik Goetheju, jih je glosiral s sledečim sonetom:

Hört zu, ihr deutschen Männer, Mädchen, Frauen,
Und sammelt Subskribenten unverdrossen!
Frankfurts Bewohner haben jetzt beschlossen,
Ein Ehrendenkmal Goethe zu erbauen.

„Zur Messzeit wird der fremde Krämer schauen“, —
So denken sie, — „dass wir des Mann's Genossen,

Dass unser'm Boden solche Blum' entsprossen,
Und blindlings wird man uns im Handel trauen.“

O, lasst dem Dichter seine Lorbeerreiser,
Ihr Handelsherrn! Behaltet euer Geld!
Ein Denkmal hat sich Goethe selbst gesetzt.

In Windeln war er einst euch nah; doch jetzt
Trennt euch von Goethe eine ganze Welt,
Euch, die ein Flüslein trennt vom Sachsenhäuser.

Skoro isto bi bil Heine lahko dejal sam o sebi. Kako velik je postal vpliv njegovega pesniškega imena, priča morda najbolj dejstvo, da so razni pesniki izdali celo množ pesmij kot baje Heinejeve — narobe-plagijat!

13 decembra 1899 je bilo sto let, kar se je rodil mož, ki je po vsi pravici priznan ženij, gotovo najsijajnejši pojav nemške buržoazije pretečenega stoletja. Slabo ga poznajo tisti, ki pravijo, da je poznal samo negacijo. On se je posmehoval, bičal je, bil je včasih ciničen, ali njegove pesmi preveva pozitiven duh, nezlomljena vera v človečanstvo in svobodo. Bil je evangelist bodočnosti, ki jo je slutil s proročanskim umom, in o kateri je vedel, da mora biti lepša in boljša od sedanjosti. Kot pesnik in kot človek je bil Heine vseskozi demokrat, ali on ni hotel, da bi se vse, kar je lepo, vzvišeno pometalo iz višav v nižave,

temveč da se vse povzdigne na višji nivo. On ni preziral svoje dobe, ali njegovo oko je bilo vedno uprto v prihodnost, in generacije novega časa bodo šele znale razumeti in prav soditi tega duševnega velikana.

E. K.

„Poezije v prozi“.

(Ruski spisal Iv. S. Turgenev.)

Narava.

Sanjalo se mi je, da sem bil v veliki podzemski dvorani z visokimi oboki! Bila je popolnoma razsvetljena od enakomerne, istotako podzemске luči.

Sredi dvorane je sedela veličastna žena, oblečena v zeleno, gosto nagubano obleko. Glavo je opirala v dlan, in bila je videti globoko zamišljena.

Takoj sem spoznal, da je ta žena — narava, in spoštovanje mi je mrzlotno pretreslo z grozo mozeg in kosti.

Približal sem se tej ženi, globoko se ji priklonil in zaklical:

„O naša skupna mati, kaj premišljuješ? Ali razmišljaš o bodoči usodi človeštva? Ali o tem, kako bi se povzpelo do največje popolnosti, kako bi moglo biti deležno največje sreče?“

pridelanega v službi vseh obistinilo", piše nemški teolog. („Slovenec" je nekoč hotel iz tega norca briti, ko smo to nekje v „Rodoljubu" zapisali.) Sv. Avgustin uči te mnihe: samostani ne smejo v izobilju živeti, ne po izobilju težiti, ker vsaka posest, ki najpotrebnejše prekorači, kaže podobo pohlepnosti. — Bomo videli, kako se je pozneje v samostanih živelo.

Heroizem prvih kristijanov. „Večina ljudi je srednje moralne kvalitete. Če hoče duhovnik biti kaj vreden, mora v dobrem čez to mero iti. To pa le zamore, če se sam vsemu odpove, kar drugim ljudem veliko velja. Le tak duhovnik zamore po nauku, in lastnem primeru na maso ljudi dobro vplivati. Zaradi tega je Kristus učil spolno čistost, revščino in osebno delo onim, ki hočejo njegov nauk učiti. — Bomo videli, kako so pozneje bili ti možje.

S tem smo v večjih potezih načrtali glavne principe življenja prve cerkve. Omenimo le še, da se zdajšnji cerkveni možje strogo zavarujejo proti temu, da bi bila cerkev kdaj socialistična. Jeden najboljših poznavateljev cerkvene zgodovine piše o tem tako: „Ni prav, če se trdi, da je v prvi cerkvi kaj socializma. Ker cerkveni očaki se niso dotikali lastine, posvečevali so jo, ker temeljili so lastino na zapoved božjo ter spoznali v njej nepremisljiv zakon človeškega gospodarstva. Oni so le poznali dolžnost ljubezni v imenitijih lastine. Nauk patristike ni socialističen. In ti očaki niso kaj drugega učili, kakor Kristus in njegovi apostoli."

V Ljubljani, 19. januarja K ministrski krizi.

Ker se je vrnil cesar včeraj na Dunaj, moremo pričakovati, da se reši ministrska kriza že danes ali jutri, ter da se lista novih ministrov objavi že v soboto zvečer. Po sporocilih čeških listov je sekcijski šef Rezek pripravljen vstopiti v Körberjev kabinet, ker se je informiral o jezikovnem načrtu novega ministrskega šefa. Nemški listi, na čelu jim „Neue Freie Presse", že pišejo o Körberjevem ministrstvu kakor o kabinetu desnice. „Reichswehr" odgovarja na to, da nima doslej desnice nikakega vzroka identifikirati se s Körberjevim ministrstvom, nego bode počakala, da Körberjev kabinet z dejanjem pokaže, kakšno barvo ima. Da bodeta sedela v kabinetu tudi češki in poljski minister, tega ni možno razlagati kot koncesije desnici ali celo Slovanom, kajti tudi Nemci bi imeli svojega zaupnika v novi vladi, ako bi se mu nemške stranke vsled svoje nesločnosti ne bile protivile. Ministrstvo Körberjevo je še bel list. Wittkovo ministrstvo odstopi, ko je poslovalo jedva 27 dni. Kako dolgo življenje pa je usojeno Körberjevi vladi? Upokojenih ministrov število narašča v Avstriji z neobičajno hitrostjo!

Spravne konference.

Dunajski listi poročajo, da se začne nove spravne konference, ki so prenehale v decembru, ne da bi dosegle kak uspeh, že 28. t. m. in sicer v parlamentu. Stranke, oziroma zastopnike strank bo povabila na konference Körberjeva vlada. V nedeljo dopoldne imajo načelniki levece svojo skupno sejo glede svojega postopanja napram Kör-

Počasi je obrnila žena svoje temne, preteče oči proti meni. Njene ustnice so se gibale — in začul sem pretresljiv glas, kakor donenje železa.

„Premišljam, kako bi bilo mogoče podeliti kitam boljnih nog in večjo moč, da bi lažje ubežale svojim sovražnikom. Razdrto je ravnotežje med napadalcem in napadancem, a to se mora zopet popraviti." „Kaj!" sem zastokal, „na to misliš? Mar nismo ljudje tvoji najodličnejši otroci?" Žena je nekoliko namršila obrvi.

„Vsa bitja so moji otroci," je rekla, in jaz skrbim za vse na isti način in uničim vse na isti način."

„Toda dobroti... razum... pravičnost," sem zopet zastokal.

„To je ljudsko govorenje," mi je odvrnil nje železni glas. „Neznani ste mi do brota in slabost... Vaš razum mi ni postava — in kaj je pravičnost?... Jaz sem ti dala življenje, jaz ti je zopet vzamem in je dam drugim: črvom in ljudem... kateremukoli... In ti se do te dobe brani in me ne nadleguj!"

Hotel sem reči še nekaj... toda zemlja je pričela okrog mene votlo bobneti ter se tresti — in zbudil sem se.

berjevemu kabinetu in glede svojega stališča ter glede svojih zahtev v očigled spravnim konferencam. Levičarski državni poslanci mislijo postopati solidarno s strankinimi vodstvi v Pragi in Brnu. Tudi Schönererjanci bodo povabljeni na sejo. Čehi in Nemci pošljejo na spravne konference po deset svojih zaupnikov za Češko, in po štiri za Moravsko. Konferenca pa se vdeležé tudi Körber, novi justični minister ter dotični strokovni poročevalci. Körber bo že v prvi seji predložil svoj pregledani načrt jezikovnega zakona, ki postane tako podlaga češkonemških pogajanj. Ako se dosežejo prvi pogovori sprave, se bodo nadaljevale konference v Pragi, da se določijo ondi tudi točke, ki spadajo v kompetenco deželnih zborov. Državni zbor meni sklicati Körber baje šele potem, ko se na spravnih konferencah Čehi in Nemci glede jezikovnega zakona približajo vsaj v glavnih točkah. Potem bi se sklenilo za državni zbor nekako parlamentarno premirje, tekom katerega bi se rešile vse najnujnejše predloge. Načrt jezikovnega zakona bi se predložil državnemu zboru tako kakor bi se na spravnih konferencah predelal in popravil ter izročil državnozbornemu odseku. „Grazer Tagblattu" se brzojavlja z Dunaja, da so se zadnje dni obrnile razmere v toliko na bolje, da je prav možno, da se doseže sprava. Vzlic temu pa sodijo razni nemški in češki listi o vsej spravi akciji jako nezaupno in skrajno pesimistično.

Vojna v Južni Afriki.

Resnica je torej vendarle, da so prestopili Angleži reko Tugelo. Dne 10. t. m. sta prekoračili s pomočjo mostu iz čolnov brigadi generala Littletona in Warrena reko Tugelo na dveh različnih mestih, dočim sta brigadi Hildyard in Barton še pri Kolensu. Buri se prehodu Angležev niso posebno ustavljali. Gotovo je torej, da se je nadejati že v kratkem velike bitke med angleškimi in burskimi četami, med generalom Bullerjem in Joubertom. Ta bitka odloči usodo Ladysmitha. Maršal Roberts je zbral ob Tugeli čim največ čet angleške armade ter poslal tja razne generale, katerih dosežanja stremjenja so ostala vsled razcepljenosti brezvspešna. Združene brigade Bullerja in Warrena, ki je došel iz Kaplandije v Natal, poskusijo svojo srečo. — Iz Mafekinga je došla vest, da ga Buri ostro bombardirajo ter da so granate pobile več ljudi, med tem tudi nekaj otrok in ženskih. Iz Kimberleya pa poročajo, da je lord Methuen napravil s večjim oddelkom „demonstracijo" ter streljal z granatami na levo krilo Burov. Našel pa je, da se uspeha ni nadejati, ker so Buri premočno utrjeni. Buri niso streljali nazaj in Methuen se je vrnil v taborišče. Ta vest dokazuje, da so Buri tako dobro utrjeni, da jim niti granate ne morejo posebno škoditi ter da se jim ne zdi zategadelj niti vredno smodnik tritati. Položaj Methuena mora biti pač jako težak. „Cape Times" javlja, da je v burski vojski okoli 87.000 mož, med katerimi so mladeniči 14 let in starci 60 let. Armada Burov presega torej število Angležev.

Dopisi.

Z dežele, 16. januarja. (Cecilijanskim zabavljajem v odgovor.) Kdor ima dvomljivo srečo, da čita obskurni ljubljanski listič: „Cerkveni Glasnik", ta se je gotovo že uveril, kako radi mladi Cecilijanski fanatiki mahajo po našem — učitelstvu. Kar otipati se da, kako jim zavidajo zvišanje plač in kako se jeze pené, če je tu pa tam nastavljen kak učitelj kot organist. Ti novodobni puhloglavi „Palestrinovci" se radi ponorčujejo s kakim učiteljem-organistom v svojem zmašilu. To veselje jim radi pripuščamo ter jih ignoriramo.

Da pa danes napravimo izjemo, povod k temu nam je dal dopis „S Štajerskega" v 12. številki „Cerkvenega Glasnika" minolega leta. Kolikor sem jaz čital „Cerkveni Glasnik", morem reči, da se še noben dopisnik ni tako roboto drgnil ob naše učitelstvo kakor „duševni oče" tega pamfleta. Čujte, kaj piše med drugim predrzni dopisun: „Žalibog, da tam, kjer je dobra služba, tam je učitelj, tam pa, kjer organist ne more izhajati, je razpisana služba organistova in k temu se še zahteva, da imajo prednost Cecilijanci. Da, Cecilijanec, kateri mora ravno tako v šoli blaže trgati in učiti se cerkvene glasbe v pravem duhu, ta se mora potikati po majhnih farah; samouki in učitelji, kateri nimajo pojma o pravi li-

turgični glasbi, niti ne poznajo čveterozvokov, ti imajo več sreče kakor mi".

In dalje piše: „Naši največji tekmeči so učitelji, katerim nasvetujem, naj ostanejo pri svoji službi, za katero so se izučili. Vsakemu zadostuje njegov uk, da lahko živi, v naše pičle družbe se jim ni treba vtikati".

Vsak razsoden človek bode vedel, da se dela s temi vrsticami učiteljem-organistom velika krivica. Primerjajmo organiste Cecilijance z učitelji organisti! Cecilijanski organisti so bili pred vstopom v Cecilijansko šolo večinoma neuki roko delci. Že kot mladeniči so vstopili, ne da bi prej imeli kaj „pojma o glasbi" z okorelimi prsti v Cecilijansko šolo, odkoder so jih poslali po treh letih kot apostole Cecilijanstva po svetu. Zdaj pa vprašam: Se li more neuk mladenič v treh letih tako izvežbati v glasbi, da bi zadoščeval svojim dolžnostim kot organist in pevovodja vsestransko? Ne! In v istini, jaz sem doslej le v enem slučaju naletel na Cecilijanca, ki je bil res izvrsten organist. A še ta je znal menda pred vstopom v Cecilijansko šolo dobro svirati na klavir in je sploh priznan talent. Večina Cecilijancev, katere sem slišal, pa niti samostojno preludovati ne zna. Da bi kateri znal vzeti iz pesmi kak motiv ter istega potem v preludiju obdelovati, umetniško obdelavati, o tem ni govora. Prehodi iz jedne intonacije v drugo, pa kadence, to je tem ljudem „samostojno preludovanje"!

— Kot glavno zaslugu si privajajo Cecilijanci — latinizatorstvo. Res smešno je, če bivši roko delci učijo latinske pesmi, o katerih niti on niti njegov kor ne umé besede! Seveda poročete, tako zahteva katoliška cerkev! Res! A jaz sem prepričan, da to neumno-smešno latinizatorstvo izgine prej ali slej iz naše cerkve. Saj je tudi v drugih obzirih katoliške cerkve krenila drugo, boljše pot. Naši Cecilijanci so strašno ponosni na to, če priobčijo kako skladbico v svojem Cecilijanskem glasilu, češ: mi smo tudi komponisti! Ali pa ne veste, da take skladbe so si podobne kakor jajce jajcu, da niso nič drugega kakor kake harmonijske vaje, ki se izvajajo prav tako kakor razvija matematik svoje formule... Cecilijanstvo je pravi grobokop narodnega cerkvenega petja! Vsakdo mi lahko pritrdi, da naše lepe slovenske cerkvene pesmi ginejo tem bolj, čim bolj se širi Cecilijanski — parazit! Tega je uverjen sam veleučeni, vrlo narodni, muzikalno izobraženi goriški kanonik dr. Fr. Sedej. Ob zadnjem občnem zboru Cecilijinega društva v Ljubljani je izustil te pomenljive stavke: „Želim, da se bolj goji ljudsko petje. Mnogo starega, čemur se je ljudstvo privadilo, se je zadnji čas opustilo, novega se pa ljudstvu ni nudilo; zato imamo glede na ljudsko petje neko „tabula rasa", katero treba odpraviti in nadomestiti. Ljudstvo ima tudi pravico peti. Ako se torej okus zboljšuje, z njim ne smemo vzeti ljudstvu tega, kar mu gre. Jedno je treba storiti, a drugega ne opustiti. Tako rado se nam Cecilijancem očita, da smo latinizatorji itd. — pokažimo svetu, da ljubimo ljudsko petje, na pr. pri litanijah. Kako ginja in veličastna je ta pobožnost, ako vsa cerkev pri njej poje! Za tihe maše pa bodi pesmarica podlaga ljudskemu petju. (Splošno odobravanje)".

Ali ste umeli? Dobro! Hic Rhodus, hic salta! —

Pa pogledjmo še dalje „vrline" nadutih naših Cecilijancev! Cecilijansko cerkveno skladbico zveržiti, to ni bogve kaj! Drugače je s posvetnimi skladbami! In tu vprašam: kje dobite med gojenci ljubljanske Cecilijanske šole moža, ki bi se odlikoval kot skladatelj posvetnih pesmij? Jediní Hladnik, katerega nazivljam jaz „dolenjskega Riharja", je izjema! A še tega resnično nadarjerega moža Cecilijanci ne čislajo preveč, premalo vam je Cecilijanski, in kaj radi mu polena mečete pod nogo, kakor ste zabavljali tudi Riharju.

Iz vsega tu povedanega ozarja, da se „Palestrinovci", izhajajoči iz ljubljanske Cecilijanske šole, nimajo bahati s čim, razen morda z ono boleznijo, katero Nemec naziva „Grössenwahn". S tem pa nikakor ne kritizujem učiteljev te šole. Vsak Slovenec čisla neveljavne zasluge Försterjeve, Hribarjeve, Sattnerjeve tudi na posvetnem muzikalnem polju; vsak ve, da so ti možje rodoljubni, požrtvovalni muzi-

kalni strokovnjaki; da pa njih učenci niso nikake zvezde na obnebu muzikalnem, tega niso krivi oni, nego razmere, katerih sem omenjal že poprej. — Pogledjmo pa zdaj učitelje organiste! Pred Cecilijanci imajo prednost že zato, ker se večinoma pred vstopom na učiteljske dovršili vsaj četrto gimnazijo. So pa učitelji, ki so dovršili 5., 6., 7., 8. gimnazialni razred; poznam tudi take, ki so bili že kako leto na vsučilišču! Vrh tega moram povdarjati, da je večina njih bila pred vstopom na učiteljske dobro podkovana v muziki. Na učiteljsku so se potem še cela štiri leta vežbali v glasbi. Ni potem čuda, če se baš izmed učiteljev rekrutujejo najboljši organisti, najboljši pevovodje, najboljši skladatelji! Ne verjamete? Za Boga! pa pogledjte v zgodovino našega muzikalnega slovstva, pogledjte v Rakušev knjižo: „Slovensko petje". Koliko zaslug so si pač pridobili zastopniki učiteljskega stanu na muzikalnem polju! In ali je dandanes drugače? Koliko izbornih organistov, muzikov imamo uprav med učitelji! In ali ni „slovenski Bach", Danilo Fajgelj, jeden najboljših, če morebiti ne najboljši organist na Slovenskem, tudi — učitelj?! Vsaka dežela na Slovenskem ima uprav med učiteljstvom može, ki so odlični organisti. Zašel bi v obširnost, ako bi jih hotel tu naštevati imenom a! In za razvoj posvetne naše glasbe; kdo ima največjih zaslug? Ali ne mari slovenski učitelj? O, saj je ni narodne veselice, ob katere glasbenem delu ne bi sodelovalo slovenski učitelji! Ali ste bili ob zadnjem koncertu učiteljske „Zaveze" v Ljubljani? Ta koncert je sijajno pričal, kaj zmorejo učitelji v muzikalnem obziru! Kje, kedaj in kako so si pa naduti Cecilijanci nabrali kaj zaslug glede narodne glasbe, oni Cecilijanci, ki učiteljem drzno očitajo, da ne poznajo niti čveterozvokov? Ali misli štajerski dopisun, da odneso taki duševni revčki maturitetno spričevalo z učiteljskega?

Slovenski učitelj spridom neguje glasbo v šoli, v cerkvi in med narodom. Naravno je, da rodoljubni učitelji ne bodo pospeševali nesmiselnega — latinizatorstva. A kljub temu se lahko reče, da je narod in celo razumna duhovščina z učitelji organisti zadovoljnejša, nego z nadutimi Cecilijanci, ki bi seveda radi porinili učitelje s kora. No, učitelji ne visé čisto nič na tistem postranskem bormem zaslužku, pač pa orlgajo v božjo čast, iz veselja do umetnosti in iz vzgojnih ozirov; kajti da tudi cerkvena glasba blažilno upliva na narod, je dokazana resnica. Če boste pa le rovali, učitelji to postransko službico lahko puste; ali bode pa to cerkvi in narodu v hasen, bode učila bodočnost!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. januarja.

— Osebnosti. Finančni tajnik g. Herman pl. Nickerl je imenovan finančnim svetnikom, višji davčni nadzornik g. Jurij K. K. Schegg pa finančnim tajnikom pri ravnateljstvu v Ljubljani.

— Deželni predsednik baron Hein, čigar bolezen je bila prav opasna, je v toliko okreval, da ni nobene nevarnosti več.

— Državnozborna volitev na Goriškem. Na Goriškem se je vnel živahen volilni boj, kateri vzbuja občno zanimanje po vsem Slovenskem. Mi smo doslej stali v najstrožji rezervi, ali tega našega zgleda klerikalci niso posnemali. „Slovenec" in „Slovenski List" se neprestano vtikata v goriški boj, in sicer vedno na korist „Prim. Lista" in njegove stranke. Gledali smo to dolgo časa mirno in brez ugovora, ker pa klerikalni listi ne odjenjajo, ampak streljajo vedno brezobzirnejše, bomo tudi mi izrazili svoje stališče posebno glede bližajoče se državnozbornske volitve.

— „Slovenec" in shod spodnještajerskih trgovcev v Mariboru. Lažnjivi kljukec iz šenklaškega farovža bi rad shod spodnještajerskih trgovcev izkoristil proti naši stranki sploh in zlasti proti gosp. dr. Tavčarju. Temu kar na ravnost očita, da se je pobratil s celjskimi hajlovci in morda si res domišlja, da najde na Slovenskem kalina, ki bo sedel na te limanice. Mi smo štajerske Slovence o pravem času in resno ter iskreno svarili, naj ne posnemajo kranjskih konsumnih društev ter dejali, da s tem provzroče domači boj. Ta naš glas pa se ni vpošteval. Nihče se

ni Štajerskem zmenil zanj, pač pa so se množila konsumna društva od dne do dne, in največ v slovenskih krajih. Štajerska duhovščina je začela brezobziren boj v prvi vrsti proti slovenskim trgovcem, in je s tem slovenske trgovce prisilila, da so se skupno z nemškimi trgovci, s katerimi jih združujejo jednaki gospodarski interesi temu počenjanju postaviti po robu. Kadar gre za existenco, za vsakdanji kruh, tedaj pač neha vsaka šala. Prvi uspeh tega nepolitičnega, zgolj gospodarskega skupnega delovanja slovenskih in nemških trgovcev je bil shod v Mariboru. Mi smo napram temu shodu zavzeli čisto objektivno stališče. Ker so se shoda poleg nemških trgovcev udeležili tudi slovenski, je bilo to čisto naravno. Ti slovenski trgovci so se za ta shod zatekli k nam za svet, kako postopati proti konsumnim društvom. Cela naša zveza s tem shodom je obstala v tem, da smo tem trgovcem dali statute našega „Trgovskega in obrtnega društva“. To je bila vsa „zveza“, dasi sicer čisto nič ne tajimo, da se strinjamo s stališčem, ki ga je mariborski shod v gospodarskem oziru zavzel glede konsumnih društev, s katerimi hoče štajerska duhovščina prav slovenske trgovce ugonobiti. To je jasno, da hočejo tudi štajerski duhovniki kakor kranjski, vse v svoj žep potlačiti, ne meneč se za silno škodo, ki jo s tem delajo zlasti v gospodarskem pa tudi v narodnem oziru slovenstvu na Štajerskem. Ti duhovniki, ki so na Štajerskem zanetili gospodarski boj proti slovenskim trgovcem, dosegli bodo s tem samo to, da prepodé sčasoma vse slovenske trgovce iz narodnega tabora, in da ne bo ostalo ničesar drugrega, kakor dobrorejeni trebuh prečastite duhovščine.

— **Občinske volitve na Viču.** Pri včerajšnji volitvi v občinski odbor so klerikalci grdo pogoreli, načelu jim župan Messesnel po domače Vinčar. Ta je propadel najprej v tretjem in potem še v drugem razredu, v prvem razredu pa je bil izvoljen samo, ker je sam zase glasoval. Njegovega županovanja je konec in upati je, da postane župan zanesljiv napreden narodnjak, kar bo občini samo v korist. Volitev se je sicer vršila v znamenju nečega nasprotja mej Glinčani in Vičani, vendar upamo, da se to iz lepa poravna.

— **„Gospodarsko in politično društvo za Notranjsko“** priporoča za volitev v komisijo za cenitev osebne dohodnine v okraju Postojina dne 22., 23. in 24. januarja t. l. sledeče člane: V I. skupini gg. Ivana Valenčiča, veleposestnika v Trnovem in Frana p. l. Garzarollija, veleposestnika in župana v Senožečah, namestnikom gosp. Josipa Samša, župana in trgovca v Il. Bistrici, v II. skupini g. Matevža Medica, tovarnarja in posestnika v Št. Petru, namestnikom g. Frana Arkota, gostilničarja v Postojini in v III. skupini: namestnikom g. Matija Ambrožiča, posestnika v Novisuhi. S temi imeni izpolnjena glasovnica naj se odda na dan volitve osebno ali se najjo vpošlje pred volitvijo volinemu komisarju cenilne komisije po pošti v Postojno. Odbor.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Danes se uprizori že tretja letošnja izvirna igra in sicer prvič A. Aškerčeva drama v 4 dejanjih „Izmajlov“. Ideja te drame je zajeta iz neke novelete dr. Ivana Tavčarja, a dejanje in njega razvoj sta vzlic temu docela samostojna in sad Aškerčeve Muze. Glavni vlogi sta v rokah gosp. rež. R. Inemanna in gospe I. Polakove. Drama se vrši na Ruskem ter je polna efektnih in poetično krasnih prizorov. — V nedeljo ima benefično predstavo g. rež. Inemann ter se bo predstavljala narodna igra s petjem „Od stopnje do stopnje“.

— **Drugi redni koncert „Glasbene Matice“.** V sredo smo imeli priliko, da smo drugič čuli „Glasbeno Matico“ nastopati kot tako, ki je odgovorna sama zato, kar podaja slovenskemu občinstvu. In res. Ko smo videli te mehke in sladke obraze, — pa kaj rečemo kritiki obraze — obrazke, — kako so gledali na njega, ki je bil voditelj vsemu večeru, in ko smo gledali to lepo združenost vseh harmonij, izražene morebiti posamezno v tistih zborih, katere je imel izvajati šolski zbor, tedaj so ljudje, ki imajo srce in misel za umetnost,

vsi razumeli to, kar moramo čutiti in delati za prosep povzdige našega naroda. Na tem koncertu smo se navzeli zopet tistega idealizma, ki nam je gonilna moč stremljenju za vzori in za višek umetnosti. Glavna točka koncerta je bil sijajni nastop c. kr. virtuoza Ondrička, čegar slava je svetovna. Pred osmimi leti, pred zgradbo „Narodnega doma“, smo čuli zadnjikrat tega genialnega mojstra na goslih in tudi to pot smo bili očarani po njegovem brezprimernem, duhovitem, čustva prepolnem in po tehnično vzorno dovršenem sviranju prevzeti docela. Nemožnost je opisati Ondričkovo virtuoznost sviranja na goslih tudi onim, ki na goslih igrajo, zakaj tehnika Ondrička je vzvišena nad vsako kritiko, na vrhuncu popolnosti, sad resnobe umetniškega življenja. Težko bi opisali genialnost divnega sviranja na goslih tudi onim, ki so sami umetniki v goslanju, kaj šele onim, ki so v tej umetnosti lajki. Rečemo samo to, da je dosegel g. Ondriček vrhunec dovršenosti, in da je tudi kot reproducirajoč umetnik mož poln izvirnosti in genialnosti. Kako so živele gosli v Ondričkovih rokah — kako so pele, jokale, vriskale, ječale in ihtele, kako nam govorile v vseh jeziki, da se pač ni mogel odtegniti silnemu dojmu Ondričkove nedosežne, čarobne umetnosti! Zlasti je Ondriček velikanski mojster v fugi; težkoč ta genialni mož ne pozna, štiri strune mu zadoščajo, da igra na njih tako, da se nam zdi skoraj kakor bi sviral cel orkester. Gospod Ondriček pa se nam ni predstavil le kot občudovanja vreden virtuos, nego tudi kot duhovit skladatelj. V šopku iz „Prodane neveste“ je zbral g. Ondriček vso svojo veliko umetnost in v tej točki je pokazal vso svojo divno tehniko. Ta točka je zato tudi splošno najbolj ugajala, dasi je vsaka posamezna zbudila vihar navdušenja. Spremljevalec gospoda Ondrička, gospod Klasen z Dunaja je še mlad umetnik na klavirju velikega talenta, finega čuta in mojstrske spretnosti. Tudi gospod Klasen je žel mnogo zasluženega priznanja. Vsporeda in posameznih točk ostalega koncerta ne bomo navajali znova, saj naslovi ne povedo ničesar. Znan je umetniški okus gosp. M. Hubada, ki zna sestaviti koncerte „Glasbene Matice“ tako, da so vse točke ne le visoke glasbene vrednosti, nego tudi zanimive ter so razporejene tako, da se nam zdi nekak čaroben muzikalichen mozaik, čegar uživanje ne utruji človeka nikdar. A tudi izvajanje vseh točk je prešinjeno ne le z minuciozno točnostjo in natančnostjo, nego tudi s tolikim umetniškim zanosom, da se človeku topi duša v tem morju harmonij. Da je izvršil mešani zbor svojo nalogo vsestranski izborni, tega nam ni treba šele naglašati. Tu je bilo vse na višku eksaktnosti in preciznosti. S polno, neomejeno hvalo pa moramo izreči svoje priznanje šolskima zboroma, ki sta pela, da nam je igralo srce in se nam je smejala duša. Izvrtstvo vokaliziranja in fraziranje sta pač najsijajnejši dokaz, da se goji petje v naši „Gl. Matici“ z največjo resnobo in z unemo, kakoršno zasluži le najlepša umetnost. G. M. Hubadu je bilo hrupno priznanje koncem vseh zborov dokaz, da naše občinstvo razume njegov napor ter uspehe njegove priznava brez pridržka. II. redni koncert je zopet nov list v častni kroniki naše „Glasbene Matice“, nov triumf slovenskega petja, nova zmaga slovenskega umetniškega genija.

— **Kolesarski ples.** Odbor kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“ prosi uljudno še enkrat vse one častite ljubljanske in izvenljubljanske rodoljube, ki slučajno niso dobili vabila na naš ples, naj nam te pomote ne štejejo v zlo, ker odbor se je trudil ukreniti vse potrebno, da se slavno občinstvo vsestransko zadovolji. Vsakdo lahko prizna, da pri razpošiljavi 1500 vabil, je pač mogoče, da se vrine ne ena, marveč veliko neljubih pomot. Upamo pa, da nas zunanji častiti gostje, ki so se pisмено na nas obrnili, vse eno posetijo jutri, soboto dne 20. t. m. Za ljubljanske slučajno nevaobljene je tudi primerno preskrbljeno. V nadaljno orientiranje naznanjamo slavnemu občinstvu, da prodajata še danes in jutri gg. Gričar in Lozar njima neznanim le proti izkazu vabil; jutri zvečer bo pa blagajna odprta od polu 8. ure naprej. Pričetek ob polu 9. uri. Ves vestibul bo s cveticami in s kolesi okrašen. Vstopnina za osebo 2 kroni, za obitelj 5 kron. Preplačila se bodo hvaležno sprejemala.

— **„Glasbena Matica“.** Čestite dame in gospode člene vabi klub slov. biciklistov „Ljubljana“ na jutrišnji kolesarski ples v veliki dvorani „Narodnega doma“. Ker je čisti dohodek plesa namenjen za Prešernov spomenik in prireditve večera obeta postati jedna najlepših letošnjih plesnih zabav, prosi odbor „Glasbene Matice“, da se členi društva in pevskega zbora temu prijaznemu vabilu z mnogobrojnim posetom odzovejo. — Pevski zbor „Glasbene Matice“ ima svojo prihodnjo redno pevsko vajo v ponedeljek, dne 22. t. m., in sicer ženski zbor ob polu 7. uri, moški zbor pa ob 8. uri zvečer. Uljudno se prosijo vsi sedanjí in vsi starejši členi pevskega zbora, da to pevsko vajo posetijo blagovolijo. Odbor.

— **Odbor slov. umetniškega društva** pozivlja tem potom vse svoje člene v Ljubljani, da se udeležijo jutrišnjega plesa kluba slov. biciklistov.

— **„Trgovsko pevsko društvo“** naznanja svojim členom, da so vabljeni na ples klub slov. biciklistov „Ljubljana“, kateri bode jutri zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“ na korist Prešernovemu spomeniku ter prosi, da se istega z ozirom na prekoristni namen polnoštevilno udeležijo.

— **Trgovski ples,** kateri bi se imel vršiti dne 10. februarja v veliki dvorani „Narodnega doma“, zaradi nepričakovanih ovir odpače.

— **„Glasbena Zora“.** 1. številka, II. letnika tega glasbenega lista se je vsled tiskarskih težkoč za nekaj dni zakasnila. List bo posebej elegantno tiskan ter bo izhajal v Miličevi tiskarni.

— **Častno občanstvo.** V glavni občinski seji z dne 11. januarja t. l. Velika Loka pri Trebnjem imenovan je bil radi izrednih zaslug za občino, cerkev in šolo častnim občanom velezaslužni gosp. župnik na Čatežu Dragotin Hofer.

— **Pevsko društvo „Zarja“ na Brdu** bode imelo v nedeljo, 21. t. m. popoldne ob pol 4. uri občni zbor v prostorih gostilne „pri Švarcelnu“ na Prevojah po sledečem vsporedu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo starega odbora. 3. Volitev novega odbora za 1900. l. 4. Prememba §§ 17. in 21. društvenih pravil. 5. Petje in prosta zabava.

— **„Rakovski fantje“** prrede 10. februarja t. l. plesni venček. Odbor se trudi, da se bodo udeležniki zabavali v vsakem oziru prav dobro.

— **Z Dvora se nam piše:** Pri nas na Dvoru ustanovili smo v pozdrav novemu stoletju bralno društvo „Mir“. Ker so pravila že potrjena, bil je prvi občni zbor najmlajšega bralnega društva dne 14. januarja t. l. Do sedaj šteje naše društvo 48 udov. Pri občnem zboru bili so izvoljeni ednoglasno v društveni odbor sledeči gospodje: Štipko Jelenc predsednikom, Janž Kline podpredsednikom, Dragotin Vokač tajnikom, Fran Vokač blagajnikom, odbornikom pa Jože Vokač ml. in Ivan Zupančič. Društvo misli še v tem predpustu prirediti zabavni večer z gledališko predstavo. Odbor misli naročiti oba slovenska dnevnika in mnogo družih slovenskih listov ter par nemških.

— **Tamburaški in pevski zbor „Pivka“ iz Knežaka** priredi v nedeljo 21. januarja t. l. v prostorih g. Šlegelna (pri Gržini) v Št. Petru veselico s petjem, tamburanjem, šaljivo loterijo in plesom. Vstopnina 1 krono. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Ker je čisti dohodek namenjen revni šolski mladini v Knežaku, se preplačila hvaležno sprejemajo.

— **S Tržaške ceste se nam piše:** Ceste v mestu so take, da se hodi prav mehko, ali pri nas smo še veliko na boljem. Pri nas se bomo po blatu kmalu s čolni vozili.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 7. do 13. januarja kaže, da je bilo novorojencev 13 (=19.30‰), mrtvorojenci 3, umrlih 18 (=26.73‰), mej njimi jih je umrlo za tifuzom 1, za vrtico 1, za jetiko 4, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 10. Mej njimi so bili tujci 3 (=16.6‰), iz zavodov 3 (=27.7‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škrlatnico 1, za tifuzom 1, za vrtico 2, za noricami 3 osebe.

* **Kapitana in mornarja so požrli kanibali.** Iz Nove Guineje poročajo strašen dogodek. Vse moštvo ladje „Nukumana“, kapitana, krmarja in 15 mornarjev, so divjaki na Admiralovih otokih pobili in požrli. Ladja je stala ob obrežju, ko so pridrlí div-

jaki ter pobili vse mornarje, najprej pa kapitana. Le trije dečki so se jim skrili na dnu ladje. Divjaki so na obrežju zakurili ogenj, spekli ubite žrtve ter jih med petjem požrli. Naslednjega jutra je rešil dečke in ladijo neki drugi parnik.

* **Levi so ušli!** 13. t. m. je zavlada! po španskem mestu Valencia grozen strah. V ondotnem cirkusu je nastal požar in sicer med predstavo. Krotilec zverij Malleu je skočil iz kletke, a za njim sta ušla tudi dva leva. Neki delavec je hotel zgrabití enega izmed ubeglih dveh levov, a lev se ga je otesel in ga razmesaril. Med tem je ušlo iz cirkusa še nekaj divjih bikov. Panika in strašna zmešnjava sta zavladata po vsem mestu. Policija, orožništvo in vojaštvo so hiteli na pomoč. Krotilec Malleu pa je ujel oba leva ter ju zgrabil za grivo. Zaklical je občinstvu, naj bode mirno, in da naj se nihče ne gane. Toda neki policijst je ustrelil in leva sta ušla iznova. Tedaj pa se je začelo streljanje vse križem, a čudno, nad 100 strelav ni zadelo nikogar. Malleu je ujel zopet enega leva ter ga zaprl v kletko. Drugi pa je skočil na streho neke hiše. Vojaštvo je obklopi dotično hišo in ulico, krotilec pa je šel po krotko levino, ki je zvalila leva s strehe in v kletko. Krotilec je vsled razburjenosti obolel. Trije možje so morali v bolnišnico, ker so jih ranili levi. Več ljudij pa se je potolklo na begu, si polomilo rebra in noge itd. Cirkus pa je pogorel popolnoma.

* **Zvonarice.** Iz Atlante, glavnega mesta države Georgija v Zedinjenih državah, javljajo v zanimivi reformi mestne cerkvene službe. V eni ondotnih cerkev so nadomestili zvonarje z zvonaricami. Uspeh te novotarije je bil nenavaden. Občinstva je privrelo od povsod ogromno, in cerkev je bila nabito polna. Menda so zvonarice tako lepo zvonile! Občinski svet je vsled tega uspeha sklenil, da nadomesti po vseh cerkvah zvonarje z ženskimi, da bo hodilo ljudstvo rajši v cerkev. Hudobni jeziki pa trdijo, da so cerkovnice zato nastavili, ker so jih želeli ondotni duhovni gospodje! To pa menda ni resnica.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 19. januarja. Prememba v ministrstvu se je danes izvršila. Cesar je ob 10. uri dopoldne sprejel vodjo ministrskega predsedstva Witteka, ki mu je podal demisijo celega kabineta. Demisija je bila takoj sprejeta. Ob 11. uri dopoldne je cesar sprejel dr. Körberja, ki mu je predložil ministrsko listo. Cesar jo je odobril in tudi že podpisal dotična lastnoročna pisma. Imenovanje novega ministrstva se razglasi jutri v „Wiener Zeitung“.

Dunaj 19. januarja. Novo ministrstvo ima danes ob 5. uri pod Körberjevim predsedstvom prvo sejo. Zapriseženo bo jutri dopoldne. Interveniral bo grof Goluchowski, ki je bil danes ob 1. uri sprejet v posebni avdienci pri cesarju.

Dunaj 19. januarja. Naknadno se čuje, da se je prav resno mislilo na vstop barona Heina v ministrstvo, da pa se je misel iz istih vzrokov opustila, kakor kandidatura grofa Goëssa.

Bruselj 19. januarja. Prehod Angležev čez Tugelo je transvaalsko poslaništvo silno presenetil. Poslaništvo sodi, da so Buri nalašč pustili Angleže čez reko.

London 19. januarja. Vest, da sta general Buller in general Warren s svojima armadama srečno prekoračila reko Tugela, je obudila tu veliko veselja. Vse pričakuje z največjo nestrpnostjo poročil o odločilnem boju, ki se je menda že vnel, zakaj brzojavlja se, da bombardirajo Angleži burske utrdbe. Buller ima 5/6 svoje armade seboj, 1/6 je ostala v taboru.

Odvajalno Cascara Sagrada Malaga vino.

V Gorici, 12. oktobra 1899.
Cenj. gosp. M. Leustek, lastnik deželne lekarnе v Ljubljani.

Kot najboljšo odvajalno in silno raztaplajoče sredstvo priporočam vsakomur Vaše izvrstno Cascara Sagrada Malaga vino, ker sem se o njega izrednosti prepričal. Prosim torej še 1 steklenico po poštnem povzetju. (10—3) Ferd. Mašin, posestnik

Jutri v veliki čitalnični dvorani „Narodnega doma“ kolesarski ples v korist Prešernovemu spomeniku.

Začetek ob 7 1/2 uri zvečer.

(161)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Januar	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
18.	9. zvečer	729-4	4-0	brezveter.	dež	
19.	7. jutraj	735-3	1-2	sl. jzhod	oblačno	
"	2. popol.	738-8	2-8	sl. jug	del. jasno	25-6 mm

Srednja včerajšnja temperatura 4-0°, nor-
male: -2-4°.

Dunajska borza

dne 19. januarja 1900.

Suupni državni dolg v notah	99 K 80	h
Skupni državni dolg v srebru	99	"
Avstrijska zlata renta	99	"
Avstrijska krona renta 4%	98	95
Ogrska zlata renta 4%	98	65
Ogrska krona renta 4%	95	"
Avstro-ogrske bančne delnice	130	50
Kreditne delnice	234	15
London vista	242	25
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118	15
20 mark	23	62
20 frankov	19	20
Italijanski bankovci	89	60
C. kr. cekini	11	42

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž**. Ob 12. uri 5 m. po ačoli osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. jutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzeň, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje**. Osobni vlaki: Ob 6. uri 54 m. jutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža**. Ob 5. uri 46 m. jutraj osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. popoldne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Linca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osobni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja**. Osobni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. jutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik**. Ob 7. uri 23 m. jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika**. Ob 6. uri 56 m. jutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

Lekarna Piccoli v Ljubljani

priloga

svetli, medicinalno-parni jetrni tran najboljše znamke

ki naj se ne zamenjuje s slabodišečimi, zoperni okus imajočimi kmetijskimi trani, ker se je vsled obilega lova ugodno moglo nakupiti, po naslednjih izdatno znižanih cenah: Steklenica z okoli 1/4 kilo vsebine 40 kr., 10 steklenic 3 gld. 50 kr. Pošilja se proti poštenu povzetju. (2121-9)

Vabilo

k

plesnemu venčku

kateri bode

v soboto, dne 20. januarja t. l.

v gostilni in kavarni

„pri malem slonu“ v Vodmatu.

Začetek ob 7. uri. Vstop prost.

K tej veselici uljudno vabita

(157)

Josip in Marija Hutter.

Novo za trgovce in poljedelce!

Po razpisu visoke c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 18. julija 1899, št. 10.599, in po vznanji slavnega magistrata v Ljubljani z dne 28. julija 1899, št. 25.255, se sme

doktor pl. Trnkóczy-jev

Praščji redilni prašek

prosto prodajati v vseh prodajalnicah.

Redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašče. Za notranjo rabo, služi tvorbi mesa in tošče. Jako blagodejno vpliva na prebavne organe. Zahvalna in priporočilna pisma itd. od mnogih poljedelcev potrjujejo dobroto tega sredstva, katero bi ne smelo manjkati pri nobeni kmetiji. Zavojček 25 kr., pet zavojčkov samo 1 gld.

Dobiva se pristno samo s to varstveno znamko v vseh lekarnah, drogerijah in pri vseh trgovcih. Zahteva naj se potem izrecno doktorja pl. Trnkóczyja praščji prašek z gorenjo znamko. Če bi ga ne bilo dobiti v gorenjih prodajalnicah, piši pod naslovom:

lekarna Trnkóczy, Ljubljana

na dopisnico za 5 vinarjev in se potem z obratno pošto originalna zmes dopošlje. Preprodajalci dobé per Cassa 40% popusta. Ako se vzame 15 zavojev po poštenu povzetju ali če se vpošlje naprej 2 gld. 25 kr. je embalaža prosta. (5-6)

Učenec

iz dobre hiše se sprejme v prodajalnico z mešanim blagom. — Kje? pove upravništvo „Slov. Naroda“. (165-1)

Ženitna ponudba.

Dobro situiran trgovec in posestnik v prijaznem kraju na Štajerskem, vdovec s par nedoraslih otrok, srednje starosti, želi se poročiti z gospodično, oziroma vdovo brez otrok, od 25-30 let staro, z nekoliko tisoč goldinarjev imetka.

Le resne ponudbe sprejema pod „srečna prihodnost 900“ upravništvo „Slov. Naroda“. (144-1)

Brady-jeve

kapljice za želodec

(prej

C. Brady, Marijacejske kapljice za želodec) prirejene v lekarni „pri ogerskem kralju“ Karla Brady-ja na Dunaji, I., Fleischmarkt 1.

v obče izkušeno in poznato zdravilo, ki oživlja in okrepi želodec, če je prebava motena, in sploh pri želodčnih bolečinah.

Cena steklenici 40 novč. Dvojna steklenica 70 „

Usojam se opozarjati še jedenkrat, da se moje kapljice za želodec čestokrat ponarejajo. Pazi naj se torej pri kupovanju na gorenjo varstveno znamko s podpisom C. Brady, in naj se zavrne vse kot nepristne, ako nimajo te znamke in podpisa C. Brady.

Kapljice za želodec lekarnarja C. Brady-ja (prej Marijacejske kapljice za želodec) so shranjene v rudečih nagubanih skatljah in imajo podobo sv. Matere Božje Marijacejske (kot varstveno znamko). Pod to znamko mora biti podpis C. Brady.

Deli so navedeni. (1829-11)

Kapljice za želodec se pristne dobivajo v vseh lekarnah.

Ove prodajalnici

pripravni za vsako trgovino, 133-3 se takoj oddasta na Tržaški cesti 21 v novozgrajeni enonadstropni hiši.

Oslica

(151-1)

3 leta stara, dobro vpeljana, se proda. Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Resna

ženitna ponudba.

Učitelj, samec, 30 let star, prijetne vnanjosti, želi se seznaniti z gospodično. Zahteva se primerna izobrazba in najmanj 1000 gld. dote. Resne in zapečatenе ponudbe, katerim je pridjati slike, je nasloviti na upravništvo „Slov. Naroda“ pod geslom „Goriško“. (156-1)

Za strogo tajnost se jamči.

VABILO

na

domačo veselico s plesom

katera se bode vršila

v soboto zvečer, dne 20. prosinca t. l.

v gostilni Vospernig

Gospodska ulica, poleg Narodne kavarne.

Vstopnina prosta.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Za mnogobrojni obisk se toplo priporoča z velespoštovanjem

(160-1)

M. Vospernig.

Trgovina z železom „Merkur“ v Celju sprejme sredi marca t. l.

1 izvežbanega komptoarista 1 spretnega detajlista 1 magacinerja.

Znanje kakega slovanskega in nemškega jezika v govoru in pismu se zahteva.

Ponudbe naj se pošiljajo na naslov: „Trgovina z železom Merkur v Celju“.

(155-1)

Zahvala in priporočilo.

Vsem cenjenim gostom, ki so mene kot natakara v gostilni „pri Šikcu“ na Valvazorjevem trgu s svojim obiskom častili in podpirali, se za to tem potom pristrčno zahvaljujem.

Ob enem naznanjam, da sem prevzel

znano gostilno „pri Ribiču“

v Ljubljani, na Dolenjski cesti št. 4.

Priporočam se slavnemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk te gostilne, kjer bodem točno in po nizkih cenah postregel z gor-
skimi in mrzlimi jedili, s pristnim vinom, katero sam direktno od producentov kupujem, ter s priznanim dobrom pivom iz Auer-jeve pivovarne.

Tujcem so tudi čedna prenočišča na razpolago.

Odličnim spoštovanjem

(64-3)

Anton Zabukovec.

Fran Lunder
c. kr. davčni pristav

Pepi Lunder rojena **Škušek**

— poročena. —

Metlika, dne 14. januarja 1900.

St. 14273 I. 1899.

Razpis.

(120-3)

Podpisani deželni odbor razpisuje službo

okrožnega zdravnika v Železnikih

s plačo 1600 K na leto in poboljškom 600 K iz zdravstveno-okrožne blagajnice. Prosilci za to službo pošljejo naj svoje prošnje podpisane deželnemu odboru

do 31. januarja 1900

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo pa se bo le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici. Prosilci naj v prošnji izjavijo, ali bi eventualno prevzeli tudi kako drugo službo okrožnega zdravnika na Kranjskem.

Deželni odbor kranjski v Ljubljani

dne 10. januarja 1900.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.

Lastnina in tisk „Narodne Tiskarne“.